

ЛІТЕРАТУРА:

1. Шилінська І. Засоби і способи номінації термінів галузі комп'ютерних інформаційних технологій. *Мандрівець*. 2013. № 5. С. 70–73.
2. Jesus-Handy [Електронний ресурс]. URL: <https://www.sprachnudel.de/woerterbuch/jesus-handy> (дата звернення: 15.03.2020).
3. OWID [Електронний ресурс]. URL: <https://www.owid.de/index.jsp> (дата звернення: 17.03.2020).
4. Redaktion Männersache. Jesus-Handy bricht alle Rekorde [Електронний ресурс]. URL: <https://www.maennersache.de/jesus-handy-caviar-preis-23659.html> (дата звернення: 15.03.2020).

*Головенько Віта
Вінниця*

ВІЗУАЛЬНИЙ МОДУС ПЕРЦЕПЦІЇ В ОГЛЯДАХ УКРАЇНСЬКИХ СТРАВ ТА ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ YOUTUBE ВІДЕО АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ БЛОГЕРІВ)

1. *Вступні зауваження.* Людина постійно перебуває у взаємозв'язку із навколишньою дійсністю, що реалізується завдяки дії сенсорних аналізаторів. Як результат, на рівні свідомості відбувається відображення об'єктивної реальності та подальша актуалізація перцептивного процесу (ПП) в мовленні за допомогою одиниць сенсорної лексики (СЛ) [2: 5]. Дослідження СЛ в межах віртуального комунікативного простору надає можливість розглянути особливості її функціонування в розмовному Інтернет-дискурсі, перебіг якого зумовлений специфікою віртуального комунікативного процесу, зокрема процесом продуктивного апелювання відеоблогерами до зорового каналу перцепції глядачів під час опису візуальних, густативних, одоративних, аудіальних та кінестетичних вражень від українських страв і продуктів харчування.

Об'єктом дослідження виступає СЛ в англійській мові, напр., *appetizing* 'апетитний', *beautiful* 'гарний' і под., яка слугує для вербалізації перцептивних вражень, отриманих завдяки роботі зорового аналізатора, в межах розмовного Інтернет-дискурсу.

Предметом дослідження є семантичні особливості СЛ англійської мови на позначення зорових відчуттів, зафіксовані у віртуальному англійськомовному розмовному дискурсі.

Мета роботи полягає у проведенні аналізу зорових сенсоризмів в англійській мові на матеріалі розмовного дискурсу відеоблогу та виявленні особливостей їхньої семантики, функціонування й мотивації.

Матеріалом дослідження слугують 89 од./191 слововж. на позначення зорових відчуттів, дібраних методом суцільної вибірки з відеооглядів українських страв та продуктів харчування англійськомовними блогерами США, Великобританії та Канади (загальна тривалість відео 7 год. 47 хв. 33 с.), розміщених на відповідних YouTube каналах.

2. *Теоретичні засади дослідження.* Процес вербалізації перцептивних даних засобами мови відбувається завдяки СЛ, тобто номінативним одиницям на позначення сенсорних відчуттів, які утворюються завдяки дії п'яти модусів перцепції (візуальний, аудіальний, кінестетичний, одоративний, густативний) [4: 134].

Загальновідомо, що в ПП об'єктивні сенсорні відчуття безпосередньо взаємодіють із суб'єктивною оцінкою людини, оскільки явища навколишньої дійсності категоризуються переважно як позитивні, нейтральні чи негативні на основі особистих уподобань або загальноприйнятих норм [1: 145].

За О. Островською, оцінка як лігвостилістичне явище відображає ставлення до референта, з яким співвідноситься дана мовна одиниця, за схемою: добре/погане, схвалення/несхвалення, що закріплено безпосередньо у семантичній структурі слова [3: 10].

Інтермодальність ПП на рівні мови й мовлення та специфіка функціонування явища синестезії реалізуються у формі синестетичної метафори (СМ). На думку М. Джонсона та Дж. Лакоффа, суть метафори полягає у пізнаванні та переосмисленні певного об'єкта через призму іншого, яке є не лише елементом мовленнєвої інтерпретації світу, а й відображенням концептуальної картини світу людини [5: 3–5].

3. *Особливості СЛ на позначення зорових відчуттів в оглядах українських страв та продуктів харчування.* Оскільки чи не єдиним об'єктивним джерелом, через яке об'єкт комунікативного процесу (глядач) може сприймати перцептивну інформацію переглядаючи відео на YouTube каналі, є візуальний аналізатор, суб'єкти комунікативного процесу (блогери) намагаються якнайповніше описати сенсорні властивості страв та продуктів харчування, апелюючи передусім до центру візуальної перцепції, в межах якої відбувається сприйняття зовнішнього вигляду, розміру, кольору тощо.

У процесі мовної репрезентації перцептивних вражень мовці описують зовнішній вигляд об'єктів дегустації загалом, суб'єктивно оцінюючи його як приємний чи неприємний, або ж конкретизують власні перцептивні враження, шляхом аналізу об'єктивних візуальних властивостей.

Оцінюючи загальні візуальні риси страв та продуктів харчування, відеоблогери вживають лексеми із загальнооцінним значенням, серед яких було виокремлено виключно лексеми із позитивним знаком оцінки, зокрема 9 од./45 слововж. типу *nifty* 'відмінний', *decent*₂ 'добрячий/непоганий' тощо.

Використовуючи лексеми із частковооцінним значенням, відеоблогери характеризують певні візуальні властивості об'єктів огляду, оцінюючи їх на базі об'єктивних перцептивних вражень на сенсорно-смаковому та психологічному рівнях, до першого з яких належить 9 од./31 слововж. ужитих у прямому значенні (напр., *beautiful* 'гарний', *cute* 'привабливий') та 2 моделі/2 слововж. СМ за моделлю «вигляд → смак»: *tasty*₂ 'смачний', *yummy*₂ 'смачний'), вжиті виключно задля вираження позитивної оцінки; до другого – 2 од./13 слововж. зі знаком оцінки «+», такі, як *unique*₂ 'унікальний' та *interesting*₄ 'цікавий', та 4 од./10 слововж. зі знаком «-», як, напр., *plain*₂ 'простий', *strange*₃ 'дивний'.

Зважаючи на те, що для повної репрезентації перцептивних ознак недостатнім є відображення виключно особистого оцінного ставлення, суб'єкти комунікації намагаються якнайповніше конкретизувати власні сенсорні враження, вживаючи мовні одиниці, які слугують для опису конкретних візуальних ознак. Дані лексем було категоризовано за типами номінації на мотивовані та немотивовані, різниця між якими полягає у наявності (мотивовані) чи відсутності (немотивовані) еталону смакової ознаки безпосередньо у внутрішній формі слова.

Серед мотивованих найменувань зорових ознак було виокремлено 18 од./23 слововж., які утворені способом суфіксації (*caramely₂* 'карамельний', *garlicky₂* 'часниковий'), а також є прикладами описових фразових сенсоризмів типу *look like* (*look like cat food* 'виглядати як їжа для котів', *look like potato chips* 'виглядати як картопляні чіпси').

До даної групи, окрім лексем із прямими значеннєвими зв'язками, входять одиниці СМ: 4 од./9 слововж, напр., *buttery₃ (look)* 'масляний (на вигляд)' *juicy₂ (look)* 'соковитий (на вигляд)', які репрезентують синестетичну модель «вигляд → дотик».

Також було зафіксовано 45 од./67 слововж. із немотивованим типом номінації, серед яких такі лексеми, як, напр., *translucent* 'прозорий', *orange (colour)* 'помаранчевий (за кольором)', *huge* 'величезний' тощо.

Окремо слід зауважити, що 9 од./13 слововж. із даної групи є зразками СМ, які утворені за моделлю «вигляд → дотик» (*slimy (look)* 'в'язкий/липкий (на вигляд)') та «вигляд → смак» (*sweet₃ (look)* 'солодкий (на вигляд)').

4. Висновки.

4.1. Задля опису перцептивних вражень у процесі дегустації українських страв та продуктів харчування в межах розмовного Інтернет-дискурсу англійськомовні відеоблогери вживають одиниці СЛ, специфіка функціонування яких зумовлена полімодальністю та синестетичністю ПП.

4.2. Уживання широкого діапазону лексичних одиниць задля опису візуальних властивостей об'єктів дегустації зумовлено місцем візуального каналу перцепції у системі рецепторів об'єкта комунікації.

4.3. ПП у рамках візуального модусу характеризуються значним домінуванням схвальних відгуків: 22 од./91 слововж. зі знаком оцінки «+» та 4 од./10 слововж. зі знаком оцінки «-» серед одиниць із загальнооцінним (9 од./45 слововж.) і частковооцінним (17 од./56 слововж.) значенням.

4.4. У межах лексем із мотивованим (18 од./23 слововж.) та немотивованим (45 од./67 слововж.) типами номінації, 50 од./68 слововж. вжито в прямому та 13 од./22 слововж. в переносному значенні, останні з яких є зразками СМ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Буяр І. Є. Лінгвістична категорія оцінки: оцінювання досягнутого у вітчизняній лінгвістиці. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. 2009. Випуск 11. С. 145–149.

2. Лаенко Л. В. Восприятие – сознание – язык: проблема взаимосвязи. *Вестник Воронежского государственного университета. Серия «Лингвистика и межкультурная коммуникация»*. 2006. №1. С. 5–15.

3. Островська О. М. Лінгвостилістичні засоби реалізації категорії оцінки (на матеріалі американської художньої прози): автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04. Львів, 2001. 31 с.

4. Шепітко І. В., Сенів М. Г. Структурно-семантична класифікація найменувань на позначення смаку в англійській та українській мовах. *Вісник Донецького національного університету*. 2016. С. 134–138.

5. Lakoff, G. *Metaphors We Live By*. Chicago, London: University of Chicago Press, 2003. 191 p.

*Гончарук Діана
Вінниця*

ЛЕКСИЧНІ І ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НЕСТАНДАРТНОГО ВЖИВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА МАТЕРІАЛІ ДІАЛЕКТУ КОКНІ

На сьогоднішній день науковцями констатовано, що відбувається швидка еволюція сучасної лінгвістики. Вивчення діалектів та їх особливостей дає можливість досліджувати значення окремих слів та їх звучання у мові. Беручи до уваги те, із якою швидкістю розвивається сучасна англійська мова, вважається за потрібне дослідити діалект кокні, як один із тих, що сприяли поширенню значної частини лексичних одиниць в сучасній англійській мові.

Актуальність роботи полягає у тому, що соціально-мовні процеси значно стимулюють розвиток досліджень, які висвітлюють різні аспекти функціонування мови. У зв'язку із цим цікаво дослідити особливості розвитку та функціонування діалекту кокні в рамках англійської мови на прикладі книги Ентоні Берджеса «Механічний апельсин» (англ. *Clockwork orange*).

Мета роботи – дослідження особливостей вживання діалекту кокні та аналіз нестандартних лексичних одиниць.

В роботі було використано такі методи дослідження: з метою систематизації знань про наявні лінгвістичні розвідки стосовно аналізу лінгвістичної системи діалекту кокні та її класифікацій використовувався описовий метод; під час вивчення закономірностей відхилень кокні від мовного стандарту був залучений метод компонентного аналізу та структурний метод. Дослідження на матеріалі перекладу Олександра Буценко.

В українському філологічному дискурсі роман «Механічний апельсин» є радше предметом дослідження мовознавців, котрих цікавить ідіостиль автора, неординарна художня мова тексту.

Назву “Механічний апельсин” (“*A Clockwork Orange*”) роман отримав від виразу, який колись широко застосовувався у лондонських кокні – мешканців робочих шарів Іст-Енду. Кокні старшого покоління про речі незвичайні або дивні кажуть, що вони “криві, як механічний апельсин” (“*as queer as a clockwork orange*”), тобто це речі самого що ні на є химерного і незрозумілого характеру. Ентоні Берджес сім років прожив в Малайзії, а малайською мовою слово “*orang*” означає “людина”, а англійською “*orange*” – “апельсин”. [1]